

hovedet bør være medvirkende, hvor det gælder Personers Liv, Velfærd og Frihed. Jeg ved ikke, om denne Tanke vil blive afvist af Justitsministeren med samme Styrke, hvormed han afviste den Tanke overhovedet at udelade alt, hvad der berørte læge Dommeres Medvirken, thi dersom den ikke vil det, kunde jeg tænke mig, at man ad denne Vej kunde komme ud over Vanskeligheden, idet der dog vel nok med Hensyn til en saa beskeden Ordning som en Meddommerinstitution vilde kunne opnaas Enighed om en Kaldelsesmaade, hvor ethvert politisk Hensyn paa Forhaand var udelukket, ligesom naar der er Tale om søkyndige Medlemmers Samvirken med Jurister i Søretterne og i Sø- og Handelsretten her i Byen.

Endelig er der det tredje Hovedpunkt — det berører først og fremmest den borgerlige Retspleje, men ogsaa Strafferetsplejen, naar den ikke foregaar ved Nævninger — nemlig en væsentlig Indskrænkning i Mundtlighedsprincippet, eller nærmere bestemt en Opgivelse af det, man har kaldt Umiddelbarhedsprincippet. Jeg kan ikke være enig med Bemærkningerne til Lovforslaget eller Antydninger af den højtærede Minister, der, saa vidt jeg husker, kom frem i det Foredrag, hvormed Sagen blev forelagt, og som gik ud paa, at Umiddelbarhed ikke er krævet i Grundloven. Det er rigtigt, at den kun er krævet saa vidt muligt og saa snart som muligt, men den ligger i Mundtlighedsprincippet; thi det er en Paastand, hvis Rigthighed jeg ikke kan indrømme, at Mundtlighed kun betyder Partsforedrags- eller Procedure-Mundtlighed, nej, den omfatter ogsaa Bevispersonernes mundtlige Udtalelser til Retten. At man nu til Dags lægger mere Vægt paa det sidste end paa det første, idet man i højere Grad mener, at det har Betydning for Sagens Afgørelse fremfor Proceduren, end man gjorde i 1849, da man vedtog Bestemmelsen, er en Sag for sig, men i og for sig ligger det i Ordene Mundtlighed. Kan man paavise, at det ikke er muligt at indføre Mundtlighed i den Udstrækning, at den ogsaa omfatter Bevisumiddelbarheden, er det naturligvis berettiget at tage Afstand derfra. Det er jo imidlertid saa, at Forslaget i meget stor Udstrækning opgiver Umiddelbarhedsprincippet blot af Hensyn til de store Udgifter, det vil medføre for Parterne, og af Hensyn til Befolkningens Tilvanthed til det nugældende, men ogsaa disse Hensyn have jo deres Betydning, og dertil kommer endnu et Moment, som ikke er fremhævet,

men som jeg mener har stor Betydning, nemlig at den almindelige Opfattelse hos os ganske sikkert lægger overordentlig megen Vægt paa Adgangen til Appel til Højesteret i den tilvante Udstrækning, altsaa ogsaa omfattende Beviset; det hænger jo sammen med den almindelige og saa vel fortjente Tillid, som overhovedet næres til Højesterets Afgørelser. Nu er det imidlertid afgjort, at den fuldstændige Gennemførelse af Umiddelbarhedsprincippet eller Bevispersonernes mundtlige Fremførelse af deres Forklaringer ikke kan forenes med et saa omfattende Appelsystem. Appellen maa indskrænkes, som det ogsaa var foreslaaet i det første Kommissionsudkast, til kun at gælde formelle Spørgsmaal, Retspørgsmaal osv., saaledes at den ikke kan føre til ny Bevisprøvelse, thi denne maatte jo foretages paa et andenhaands Grundlag, altsaa paa daarligere Grundlag end det, hvorpaa Domstolen i første Instans havde dømt, nemlig det umiddelbare. Naar man altsaa ikke vil opgive en fuldstændig Appel til Højesteret, maa man give Afkald paa at gennemføre Umiddelbarhed i den Udstrækning, som det første Kommissionsudkast tilsigtede, og det var jo allerede sket i det Udkast, som vi i de foregaaende Samlinger have behandlet. Man havde jo der indført en fuldstændig Appel til Højesteret i borgerlige Retssager, og jeg kan ikke andet end anerkende, at det er en berettiget Konsekvens, naar det nuværende Forslag ogsaa med Hensyn til de Strafferets-sager, som ikke paadømmes af Nævninger, men af Landsretterne i første Instans, bestemmer, at de kunne undergives en fuldstændig Appel, og i Overensstemmelse dermed indskrænker Umiddelbarheden i samme Grad som i de borgerlige Sager. Det tror jeg altsaa er rigtigt, og det har i hvert Fald været uundgaeligt for Lovforslaget at komme ind paa den Vej. Kun vil jeg sige, at fordi man opgiver Umiddelbarhedsprincippet, behøver man just ikke at gøre Umiddelbarheden til Princip i den Grad, som det er sket i Udkastet. Jeg ser f. Eks. ikke nogen Nødvendighed for, at hele Bevisførelsen skal foregaa ved en anden Ret end den dømmende, ogsaa i de Tilfælde, hvor man uden at gaa Vidnerne for nær og uden at paalægge dem større Byrder kunde føre dem for Landsretten, idet de bo paa det Sted, hvor den holdes. Eller med andre Ord, hvorfor skulde man ikke kunne indrømme Umiddelbarheden lige saa meget, som Tilfældet er ved Sø- og Handelsretten i København?